

Sefa Koyuncu

Yaşadıkça

sefa.koyuncu@tg.com.tr

Minyatür ve çağdaş resim

Osmanlı minyatür san'atında, aşağıdakilerden hangisine rastlanmaz?

- A) Renk
B) Perspektif
C) Figür
D) Kompozisyon

Bu, 23 Temmuz 2013 gecesi yapılan "Kim Milyoner Olmak İster" bilgi yarışmasında Kenan Işık'ın yarışmacıya yönelttiği sorulardan biriydi.

Yarışmacı sorunun doğru cevabını bilemeyince telefonla joker hakkını kullandı. Bir üniversitenin dekanı olan jokerine soru ve cevap şıklarını telefonda okuyan yarışmacı; aldığı "Figür" cevabı için "Son kararım" deyince, yarışmadan elendi. Çünkü sorunun doğru cevabı, yani minyatürde rastlanmayan özellik, "Perspektif"ti.

İşin içine bir dekanın girmesiyle medyada eleştiri konusu olan bu olay, günümüz dünya san'atına ilham kaynağı olan köklü ve gelenekli san'atlarımızdan ne derece uzaklaşmış olduğumuzu göstermesi bakımından oldukça çarpıcı bir örnek.

-Evet, haberiniz olsun!

Çağdaş dünya resim san'atı bir tür minyatürdür (perspektif aranmaz) ve kaynağı da Osmanlı'dır.

Modern Batılı san'atkâr, Osmanlı hat, ebru, tezhib ve minyatür san'atından etkilenerek soyuta yönelmiş; Eski Yunan, Roma ve Bizans'ın natüralist heykel ve resim geleneğine isyan etmiştir.

Perspektif olgusunu geliştirilmesiyle tanınan **Rönesans heykeltıraşları Michelangelo, kadim Batı san'atının son Mo-hikan'ı** olarak tarihteki yerini almıştır. Artık, **Michelangelo**'ya özenen çağdaş heykel san'atçı yoktur. Resim gibi heykel san'atı da soyuta yönelmiştir.

Çağdaş dünya san'atı, **İslâm ülkelerinin tarihî ve kültürel mirasını** örnek alarak gelişmektedir.

İLHAM KAYNAĞI OLDUK

Selçuklu'da **Abdüldevle**, Osmanlı'da **Fatih** döneminde **Sinan Bey, II. Bayezid** döneminde **Baba Nakkaş**, 16. yüzyılda **Nigarî**, minyatür san'atında

meşhur oldu. 18. yüzyılda **Levni**, Türk minyatür sanatında bir dönüm noktasıdır. **Levni**, geleneksel anlayışın dışına çıktı ve kendine has bir üslup geliştirdi.

"Kısmen figüratif kısmen de nonfigüratif olan minyatür san'atımız da somut değildir. Onda cisimler için geçerli kurallar yoktur. Perspektif ve gölge yoktur. Çiçekler ve diğer elemanlar stilize edilerek kullanılmıştır.

Minyatürlerin çoğunlukla konusu vardır. Sultanların, vezirlerin hayatından alınan olayları yansıtır. Konuların edebî hikâyelerden ve tabiattan seçildiği görülür. Tıp, zooloji, botanik, astronomi vb. kitaplarında minyatür ve canlı resimler kullanılmıştır.

Minyatürlerde genel bir şemalaştırma eğilimi vardır. Anlatılmak istenen, bir kompozisyon düzenlemesi (kurgu) ile anlatılır. Renkler parlak ve canlıdır.

Minyatür ve hat san'atımız, modern **Batı san'atına** ilham kaynağı olmuştur. **Picasso** hat, **Matisse** de minyatür san'atımıza ulaşmaya çalışmıştır." (Dr. Vedat Erkul, Sanat ve İnsan, s. 240)

İSLÂM SAN'ATININ ZAFERİ

Osmanlı san'atlarından etkilenen sâdece **Picasso** ve **Matisse** mi?

-Elbette ki hayır.

İkinci Dünya Savaşı sonrası ortaya çıkan **Paris Ekolü** sanatçılarından **Michaux**'da, **Mathieu**'da, **Soulages**, **Hartung** ve **Degottex**'de **Uzakdoğu** resminden (minyatür), hat san'atından, hatta felsefesinden etkilenen resimler ortaya çıktı.

Soyut resmin Paris'teki altın yılları 1945-1960 yılları arasında yaşandı. Yeryüzünün dört bir yanından gelen ressamlar bu serüven içinde yer aldılar. (Ferit Edgü, XX. Yüzyılın 20 Modern Türk Sanatçısı, Cilt 2, s. 221)

Dahası, en başarılı sanatçılar soyuta yöneldi.

Sözün özü:

Özellikle **Osmanlı**'dan ilham alan çağdaş resim san'atı, minyatürleşmeye başladı.

Bu netice, **İslâm soyut san'atının** gücü, etkisi ve kesin zaferidir!..

Telefonunuza QR Scanner adlı reader programını indirerek QR kodunu okutunuz